Ч. 222 (11.473). Львів, пятниця 5. жовтня 1928. Poeztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. шадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Інтелігенція і маса.

Львів, 4. жовтня 1928.

В своїй „національній політиці“, себ-то в своїх заходах опанувати українську селянську масу та зробити її предметом своїх денаціоналізаційних експериментів, польські чинники — одні явно й безпосередньо, а другі потайно й посередньо — повели наступ на єдність українського народу. Програма їх, яку ми вже нераз зясовували, ясна, проста і вичерпуючо-доцільна: відділити, відокремити, просто відірвати „льояльну“ народню масу від „сепаратистичної“ інтелігенції. Бо — мовляв — та маса нічого не бажає, до нічого не змагає, зрезигновано-байдужно ставиться до всіх життєвих процесів і манифестацій; вона бажає тільки заспокоєння своїх анімальних потреб та відповідно дострoєної адміністрації. Коли щось ворушиться в тій масі, то тільки завдяки „сепаратистичній“, „противдержавній“, невгомонній інтелігенції, яка накидається їй на свого провідника, яка змагає до уніфікації тієї маси в одно ціле, в культурну, економічну й політичну єдність. Тому крім відсепарування маси від інтелігенції треба повести племінно-розкладову роботу в її нутрі, розбити її на лемків, бойків, гуцулів, підгірян, подолян, волиняків, поліщуків, холмщаків, а їх народню культуру спрямувати в русло єдиної польської державної культури — як регенеруюче, оживлююче джерело польської національно-державної культури.

Ці польські пляни і ці польські заходи є рівнобіжні і в основі ідентичні до плянів і заходів большевицьких. Там з народницькою і самостійницькою інтелігенцією впоралися простіше при допомозі зброї і засобів з революційного арсеналу, а всеж таки не зовсім. І нині ще радянські публіцисти громлять українську „контрреволюційну“ інтелігенцію, і нині ще її примара звляється перед потентатами найбільшої держави і виконавцями найтвердшої влади. Однак мало було знищити народницьку інтелігенцію. Треба було ще розложити масу, село і поставити в дві боєві, ненавистю і завистю просякнуті боєві лави: заможніших і бідніших. І щож виявилося? Виявилося, що така праця не під силу навіть радянській державній і комуністичній партійній машині. Маса спершу дещо подалася, щоби опісля з тим більшою напругою й успішністю дати відпір експериментаторам. А прецінь заможніше „шовіністичне“ українське селянство на Наддніпрянщині в загальному займає місце інтелігенції на західно-українській національній території.

Очевидно, нічого нового під сонцем! Ті польські пляни і заходи є старі як світ. Використовувала їх і здійснювала в повному обємі у відношенні до нас польська шляхта в старій Польщі і підчас австрійського періоду, особливо після 1867 р. Хібаж тоді не протиставлено „poczciwy ruski ludek“, незвичайно прихильно настроєний до шляхти, „радикальній“, „різуньсько-гайдамацькій“ (тепер кажуть „сепаратистичній“!) інтелігенції? Хібаж не роблено все можливе, хіба не приноровлено всіх засобів, щоби „poczciwy ruski ludek“ вдоєжати на станови-щі робучого й травоїдного тягла? І чи не даремні були всі пляни і заходи? Хіба в повоєнній добі вже не пробувано всяких експериментів? Згадатиб тут тільки акцію Твердохлібів, Яцкових, Данииловичів, Стовпюків й інших мандатарів дефензиви. І який наслідок усіх тих заходів? Такий, що компетентні польські чинники мусіли зрезигнувати із субсидіярної ролі тзв. „Української Нар. Союзу“ й його побратимчих організацій на Волині та перейняти всю акцію під свою безпосередню керму, вливаючи рештки конкістадорів політики Ст. Грабського і тов. до бебістичної саламахи, що є одначе з повною ліквідацією цього напрямку. „Українські“ бебісти перейшли Рубікон і їм немає ніякого вороття. Протектори їхні самі їх унешкідливили серед української маси.

Ту саму політику, яку польські чинники в останньому часі стараються підсилити у нас, супроти них вела Росія, Прусія і навіть Австрія. Царська Росія після повстання 1863 р. повела політику відірвання селянства від інтелігенції. І хоч тією інтелігенцією була майже виключно польська шляхта, отже соціяльний ворог селянства; хоч те селянство було темне, затуркане, забите, шляхетським пануванням знівечене; хоч царська Росія піднесла великий дарунок селянству через їх увласнення; хоч тим чином вона посіяла недовіря між царофільським селянством та повстанчою інтелігенцією і соціяльно-ворожим поміщицтвом, — то всеж таки цеї сепарації не вдалося втримати на довшу мету. А яка ненависть панувала між польським селянством і поміщицькою інтелігенцією в західній Галичині, між „мазурами“ і „поляками“ (поляком був тільки пан, і хлоп-мазур з нестримною ненавистю відносився до „поляків“, чого висловом був виступ Шелі й відома різня), а сьогодня вже всі є поляками і ті розбіжности уступили місце національній єдности.

Між українською інтелігенцією з одного боку, а українським селянством з другого немає найменшої аналогії в приноровленні до польської інтелігенції й польського селянства. Наше селянство є без сумніву інтелігентніше, культурніше і свідоміше від польського (за винятком деяких околиць з вищою матеріяльною культурою). Наша інтелігенція не є в соціяльному противенстві до селянства. Вона не несе на собі тягару минувшини, вона не є відломком окремого соціяльного пня. Українська інтелігенція є кість від кости і кров від крови української народньої маси, українська інтелігенція в 90 проц. є селянською, народницькою інтелігенцією в першому, другому чи третьому поколінні. Українська інтелігенція є 100-відсотковою еманацією української народньої маси під кожним оглядом. І — як кожна інтелігенція в світі — ніхто інший, тільки українська інтелігенція висловлює думки, бажання і змагання народньої маси, яка всеціло признає її провідництво, яка — не вважаючи на всі ворожі заходи — ступає шляхом, вказаним українською інтелігенцією. Одночасно й наше селянство, яке перейшло крізь добру школу життя в останніх десятиліттях, розуміє вагу моменту і знає, що оборону своїх інтересів економічних, культурних і національно-політичних воно може перевести тільки в єдности, з спільній боротьбі зі своєю народньою, селянською інтелігенцією. Вся сила української інтелігенції, вся тайна її успіху і запорука впливів на масу якраз у тому, що наша інтелігенція не має окремих інтересів, суперечних з інтересами селянства, а — навпаки — вона резигнує зі своїх окремих інтересів у користь селянства.

Тому даремні всі ворожі змагання, даремні заходи вбити клин між селянство й інтелігенцію. Очевидно, і в нас найдуться суспільні покидьки, як і в кожному громадянстві, однак загал нашого селянства й нашої інтелігенції творить один моноліт, нерозривну єдність, і нікому не вдасться її розірвати і знищити.

Політика: „divide et impera!“ є старим засобом пануючих. Тим більше грізною й небезпечною є польська відміна цеї політики. На щастя, її розуміє й відчуває кожний свідомий член української нації, і це зрозуміння є запорукою, що та політика не буде в нас тріюмфувати. Відповідю на неї мусить бути ще тісніше, ще глибше, ще щиріше єднання селянства зі своєю еманацією, зі своєю інтелігенцією.

Між націоналізмом й інтернаціоналізмом.

Найбільше всесвкаєтне зі соціялістичної точки погляду становище в національному питанні займають, як звичайно, большевики. Для них воно, по суті, не істнує. Для них істнує тільки поділ людей на клясі. Всі пролетарі світа — це одна „нація“, а буржуазія — друга. Російський та німецький робітник — це брати, але німецький робітник і напр. німецький підприємець — фабрикант — це члени двох ворожих кляс, між якими нема нічого спільного. Балачка націоналістів про важну єдність всіх синів єдиної нації: психо-фізичну, територіяльну, історичну, господарську та культурну — це на думку большевиків: „буржуазний пересуд“, призначений для отуманювання робітничої кляси й для затемнювання його клясової свідомости. Тому для большевиків істнують не нації, тільки не російські, німецькі, француські і т. д. бальшевиці пролетарі, сильні чи „буржуї“, які колись будуть жити в дальній згоді зі собою у світовому комуністичному союзі. Національним питанням в нашому „буржуазному“, націоналістичному розумінні — большевики користуються тільки на те, щоби з нього зробити засіб соціяльного перевороту. Тому також вони з легким серцем погодилися на українізацію, подібно, як погодилися на чувашизацію, мордвинізацію, киргизацію і т. п., вкладаючи в усі ці справи цілком інший зміст, ніж ми гадаємо. Вічні конфлікти в КП(б)У з приводу „націоналістичних ухилів“ Шумських і йому подібних коренятьcя в свідомому або несвідомому переливанню національної стихії поза вузькі береги комуністичного канала. Большевики мусять пильно все слідкувати за тим, щоби інтернаціональний, „пролетарський“ зміст культури поодиноких національних членів Союзу не втратив тієї своєї інтернаціональної закраски й не переходив в національну стихію. Бо тоді паде ціла інтернаціональна комуністична будівля.

Зате в соціял-демократії вся ця проблема **ніколи не була поставлена щиро й ясно.** До війни і тепер, соціял-демократія постійно хитається між інтернаціоналізмом на словах і національною точкою погляду на ділі. Із цієї неясности, нещирости та непослідовности соціял-демократії виходять незвичайно важні наслідки в її практичній політиці. Виходять такі факти, як голосування за воєнними кредитами для уряду Вільгельма II. німецької соц.-демократії в початках світової війни, як тодішне повне ідентифікування себе з власними національно-державними урядами соціял-демократії Франції та Бельгії, робітничої партії Англії й т. п. Але ще й сьогодня державні інтереси Франції в Лізі Націй заступає соціяліст Поль Бонкур не гірше від Бріяна або Поанкаре. Соціял-демократ Мюллер переговорює як німецький канцлер з офіціяльними представниками антанти про негайне опорожнення прирейнської области. Макдональд або Гендерсон, якщо в найближчій будучині прийдуть в Англії до влади, напевно теж не гірше будуть заступати великобританські державні інтереси від Болдуіна або Чемберлена. А з нас, чи видний представник ППС Голувко, не заявляв публично, що буде проливати кров в обороні Сх. Галичини? А лідер ППС Дашинський, не є маршалком польського сойму при фашистівському уряді марш. Пілсудського? Закиди большевиків на адресу соціял-демократії про її соціял-патріотизм є, розуміється, правдиві щодо форми, але вони не вияснюють самої суті справи. Чому робітничі маси **позволяють** своїм провідникам так, будім, „зраджувати“ себе? Чому не проганять їх? Чому далі мільйонами лавами йдуть за ними? Невже ці маси справді такі дурні й несвідомі? І може за цим фактом криється якийсь глибший зміст, котрого ми не хочемо бачити? Ні в большевицькій, ні соціялістичній пресі ми не находимо відповіді на ці питання.

Одначе глибша застанова виказує, що всі балачки про інтернаціональний характер робітничого руху є одна велика брехня й самообман. Саме в ділянці робітничого питання, якому марксізм надав першим й другим Інтернаціоналом, а тепер большевики своїм третім Інтернаціоналом, здавалосьби, незатерте **інтернаціональне** пятно — **національна точка погляду виправдує себе просто блискучим способом.** Чому взагалі соціялізм чи комунізм мусить побіджувати **тільки** з інтернаціональному маштабі? Чому, якщо їх прихід справді неминучий, вони не можуть побідити незалежно від себе в кожній національній державі зокрема? Чи „комунізм“ побідив тільки щляхом залізної інтернаціональної організації? Ми прекрасно знаємо, що так не було. Адже соціяльний та економічний розвиток не знають державних кордонів, а їх таємничі прояви всюди однакові по суті: в Америці, Азії чи Европі. А тому, що так воно є на ділі, всі спроби перемінити міжнародні робітничі організації в **організації чинну,** себто організації, які мають на команду з центра ділати неначе поодинокі військові відділи, мусять остатися або фікцією або, як є з Комінтерном, мусять **перемінитися в** [illegible]

тичних „лайбсвектів“, котрі без жадної дискусії та без найменшого слова серізного протесту мусять робити те, що їм кажуть. Іншими словами: соціялістичний робітничий інтернаціонал, не тільки організаційна форма **ідеї єдности** робітничого руху й по суті не ріжниться нічим від багатьох інших інтернаціональних організацій, які головно після війни появилися як з мішка. Соц. робітничий інтернаціонал не має ні президії, ні виконавчого комітету як Комінтерн, а поза річними конгресами його репрезентує тільки технічний секретаріят без ніякої екзекутивної влади. На самих-же конгресах все кінчиться на офіціяльних рефератах та загальних резолюціях, виконання яких залежить виключно від поодиноких соціялістичних партій. Резолюції ці мають тільки **деклараторний** а не конституційний характер. Вони тільки стверджують, що на таку й таку справу соціялістичні партії світу мають такий-то і такий погляд, що, очевидно, з уваги на мільйони зорганізованих соціялістичних партійців має велике значіння, хоча не таке, яке приписувалося передвоєнним соціялістам і ще сьогодни приписують ся большевикам.

Дальшим основним моментом в порушеному питанні є **факт безоглядної залежности матеріяльного добробуту робітничої кляси від добробуту та зросту сили цілої нації.** А на жаль цей момент, соціялістичне доктринерство прислонило і затемнило цілком, так, що він дається віднайти в поступках соціялізму тільки немов через шифри. Коли ведеться добре робітництву даної нації? Тоді, коли розвивається й має матеріяльний успіх її промисл та взагалі продукція. А останні без сумніву, залежать від державної сили та могутности даної нації. А також можливо опанувати **безробіття** тільки шляхом постійних субсидій з **державного бюджету.** Англійських безробітних фактично тепер удержує ціла богата англійська нація. В інших умовах вони мусілиб загибати.

Отже нераз і не два може лучитися так, що робітництву даної нації чи держави слід у власному, так мовити: шкурному інтересі, як один муж станути за власним національним, буржуазним урядом проти уряду та держави іншої нації. Користи зі сили та могутности національної держави пливуть в рівній мірі для всіх членів нації не минаючи і робітників.

І саме тому англійський робітник має такий самий інтерес, щоби напр. Єгипет був підчинений Англії, як і англійський „буржуй“. Тому теж п. Голувко чи другий йому подібний Гавлицер боролися й будуть боротися за приналежність українських земель до польської держави.

Отже нема найменшого сумніву, що, якби знов вибухла нова світова війна, робітництво всіх держав світу явно або скрито так само підіпре свої національно-державні уряди, як це було в 1914 році. Теперішня приналежність робітництва до міжнародньої соціялістичної організації не стане зовсім перешкодою в цьому, подібно, як не стала у недавно-минулому.

Д-р Павло Лисяк.

По виборах у Швеції.

Невдача соціял-демократів.

На днях відбулися вибори до шведського парламенту, замітні тим, що соціял-демократи, які йшли в союзі з комуністами, сподіючись таким чином здобути більшість, до якої в попередньому парляменті бракувало їм усього 7 місць,— провалилися. Коштом соціял-демократів скріпилися праві і селянський союз, а також їх виборчі союзники — комуністи.

Розділ 230 місць у штокгольмському парляменті представляється після виборів так: праві 73 (досі 65), сел. союз 28 (досі 23), вільнодумні 28 (незмінено), лібералі 4 (незмінено), соціял-демократи 90 (105), комуністи 8 (4). Щодо голосів то на лісту правих і сел. союзу упало їх кругло 940.000 (при виборах у 1924 р. — 650.000), на лісту вільнодумців 301.000 (229.000), а на лісту комуністів 140.000 (66.000). Зате соціялдемократична ліста зібрала тільки 752.000 гол. (в 1924 р. — 665.000).

З поданих тут цифр бачимо, що при недавних виборах вийшли найбільше комуністи, які подвоїли число своїх мандатів, а число їх виборців зросло аж на 120 відсотків. Одначе найбільше поправила свій стан таки шведська правиця, себто праві й сел. союз, які й перебрали тепер керму правління в свої руки. Новий шведський уряд саме створено і він складається з самих старших, поміркованих політиків правиці. Міністром-премієром став Арвід Ліндман, що був контр-адміралом, потім міністром морських справ (1905), а вкінці міністром внутрішніх справ (1917). Він був уже раз і міністром-премієром (1906—1911). Міністром закордонних справ у новому штокгольмському кабінеті є 71-літній проф. університету Ернст Триггер.

Конгрес англійської лїберальної партії.

Зрив з комуністами.

В Бірмінгемі, що є здавна остоєю англійського консерватизму, радить тепер конгрес партії праці („лейбур парти“). Цей конгрес може мати в історії англійського соціялізму велике значіння. Головною точкою конгресу є вироблення точної програми праці партії при нових виборах до англійського парляменту. Дискусію в цьому напрямі започаткову великою промовою сам Мекдональд.

Про головні напрямні партії праці в політичному життї Англії висказався дуже ясно предсідник конгресу Лєнсбурі, який виголосив довшу привітну промову при отворенні конгресу. Лєнсбурі згадавши про невдачні переговори з лібералами з метою обопільного порозуміння, виступив різко проти всякого союзу з ліберальною партією. Нашою єдиною метою — казав він — є соціялізм, а що тій меті супротивляться всі інші партії, то ясно, що між нами й іншими партіями не сміє бути не тільки ніякої коаліції, але й ніякого навіть політичного порозуміння.

Не менше різко виступив Лєнсбурі проти комуністів, яким присвятив значну частину своєї промови. Полемізуючи з ними, сказав він так: Льояльности з подвійною бухгальтерією нема. Не можна одночасно бути комуністом і належати до національної партії. До часу ревізії своєї політики мусять комуністи бути поза рядами партії праці.

У наслідї тої промови і довшої дискусії приняв конгрес великою більшістю голосів резолюцію, запропоновану президією, на основі якої комуністів виключається з рядів партії праці. Так отже англійська „лейбур парти“ відмежувалася від комуністів цілковито.

Зворот музейного добра.

Вивезене в 1915 р. зі Львова музейне і архівне добро українського народу. — Голос польської преси і становище москвофілів у справі того майна. — Історія вивозу майна та його доля. — Радвлада і музейне добро.

Ще в секаційні місяці появилася на сторінках нашого щоденника замітка про поїздку проф. Іл. Свєнціцького до СРСР і про його побут у Москві в справі звороту вивезеного в 1915 р. російською царською армією зі Львова архівного майна Національного Музею. Наш інформатор подав нам тоді також вістку про те, що проф. І. Свєнціцький робить заходи і в справі звороту вивезених тоді ж (але не російською армією) зі Львова архівного матеріялу Народнього Дому і цілого музею Ставропигії, які, по всім даним від проф. С., повинніб увінчатися успіхом. Тоді ми поставилися прихильно до цеї останньої вістки тому, що і музейне добро Ставропигії і архівний матеріял Народнього Дому мали опинитися після звороту в розпорядженні Національного Музею. Врешті ця справа стоїть так і по нинішний день, коли це майно вже в дорозі зі СРСР до Львова.

І хоч воно ще не наспіло до місця призначення, то вже тепер заінтересувалися ним дуже деякі покликані й зовсім непокликані чинники. І так краківський „Ілюстрований Курєр Цодзєнни“ приніс перед кількома днями хитро злобну замітку про те, що це майно повертає до Львову не завдяки заходам управи Українського Національного Музею, але виключно наслідком старань польського уряду та що все воно є, мовляв, власністю польської держави. Очевидно, що з таким оригінальним становищем польського, шовіністичного щоденника ні полемізувати ні боротись не доводиться, але слід його всеж таки занотувати, бо воно незвичайно характеристичне та богатомовне.

Натомість не можна не спинитися над заміткою в справі тогож музейного добра, що її принесло останнє 273—274 число львівського москвофільського тижневика „Русскій Голос“. У звязку з поворотом — читаємо там — музеїв „русскихъ“ інститутів звертає на себе увагу поведення львівських українців, які почали вести агітацію в тому напрямі, щоби музеїв Нар. Дому і Ставропигії не повертати по законній приналежности, а затримати їх у музею митр. Шептицького, щоби таким чином збільшити „украинское національное достояніе“. Управи Нар. Дому і Ставропигії повинні звернути увагу на ту нову затію українців — тих горячих сторонників загарбування чужого добра, і якщо направду музеям може загрожувати небезпека, повинні своєчасно поробити заходи для їх повного повороту“.

Полишаючи на боці всяку полеміку з наведеним голосом конаючих філярів москвофільства, вважаємо за доцільне всеж таки подати на маргінесі тієї замітки, що слідує:

Музей Ставропигії та архівний, рукописний матеріял Народнього Дому вивезли в 1915 р. до Ростову над Доном тодішні москвофільські головачі, що вдирали туди перед австрійською армією. Вивезли вони те майно з власної, що так скажемо, пильности, та передали в Ростові російському урядові. Цей в тяжкі воєнні часи не мав ні часу ні охоти те майно від „жертводавців“ перебирати і тому на нім довгий час жирували опікуни й жертводавці в одній особі. Колиж прийшла революція, тоді передали вони це майно якомусь ростовському науковому товариству на власність. Накінець перейшло воно до ростовського університету. За весь той час, як воно опинилося в Ростові, ніхто крім „жертводавців“ ним ні не опікувався, ні його не контролював. За радянської влади стало все те майно власністю держави.

В якім воно тепер стані? Як зачуваємо, в дуже оплаканім! Архів Національного Музею, що був у 1915 р. здепонований у забудованнях св. Юра, вивезла російська влада рівночасно з митрополитом Шептицьким, надіючись найти у ньому „компромітуючі“ митрополита матеріяли. Він помандрував аж до Петербурга, де по всіх революційних подіях опинився в безпечному місці Академії Наук та під доброю її опікою. Зате вивезене галицькими москвофілами з власної пильности (російська окупаційна влада ніяких музеїв зі Львова не вивозила) музейне та архівне добро перебуло цілу низку страхіть та опинилося остаточно сильно підскубане в якійсь пивниці, де почало гнити. Всі золоті та срібні, старовинні та незвичайно цінні речі музею Ставропигії безповоротно пропали. Лишився з нього тільки менше цінний матеріял, а з цінного такий, якого на ростовських базарах не можна було збути за добрі гроші.

Зі сказаного виходить, що теперішні, як вони себе звуть, „законні“ власники того майна втратили до нього всяке право власности. З того становища мабуть і виходила радянська влада, коли передавала це загально-народнє майно репрезентантові Українського Національного Музею на виключну власність музею, як суто-національної української установи.

Такого загально-народнього майна не могла ця влада передати чейже кліці вимираючих москвофільських йориків, чи наказаних комісарів, що „господарять“ народнім добром у „Народньому Домі“ та „Ставропигії“ не з волі народу, а з „ласки панської“, тобто з ласки теперішньої влади.

Самозрозуміло, що майно Народнього Дому і Ставропигії, якщо воно взагалі прийде до Львова, мусить остати в Національнім Музею. Але нині, коли вже й польська преса зобрала голос у тій справі та підготовляє ґрунт, щоби на це добро наложили руку цілком непокликані чинники, чи не найкраще булоб, щоби більш збережені решти ставропигійського музею найшли певне пристановище та надійну опіку з музею Української Академії Наук в Київі, замість мандрувати сюди на непевне. Це був би чи не найкращий вихід з положення. Одначе на це вже мабуть за пізно. Дивно, що українська радянська влада, яка ревіндикувала так богато музейного та історичного українського майна з Петербурга і Москви та примістила його в українських музеях, не могла ревіндикувати і цього українського майна, що так довго марнувалося врешті аж у пивниці ростовського університету. Це дійсно дивне та незрозуміле і на тому місці слід це особливо підчеркнути.

Сокільське свято в Болехові.

Заборона сокільських вправ. — Напад шайки авантюрністів на соколів.

Болехів, 1. жовтня 1928.

В повоєнних часах рік 1928 передовсім сприяв розвоєві сокільського руху в долинському повіті, де влаштоване з дня 2. вересня ц. р. сокільське свято дало найкращий доказ повного й належного зрозуміння ваги руханково-пожарної організованости серед найширших мас українського населення.

Культ фізичного здоровля, практично приноровлюваний у сокільських вправах, видався місцевому, відомому старості п. Раппе небезпечним, і він заборонив на сокільськім святі в Болехові переведення сокільських вправ і похід. Формальної причини, що мотивувала би згадану заборону, староста ані письменно ані устно не подав.

Самеж сокільське свято, що відбулося в Болехові дня 30. вересня ц. р., мало торжественний вигляд. Соборну польову Службу Божу правило пятьох, а navaхиду сімох священиків. Чудову проповідь, апотеозуючу культ сокільської самопосвяти, виголосив місцевий декан о. В. Сухий, який у першій мірі причинився до величавости свята. Організоване сокільство та ширше наше громадянство що зблизька і здалека громадно відгукнулося на заклик „Сокола“ в Болехові, щільно виповнило не тільки церковний майдан, але й сусідні площі.

Пополудні мав відбутися фестин, якого головною точкою — згідно з програмою — мали бути вправи. Велике огірчення запанувало між присутніми на вістку про заборону сокільських вправ. Одначе на тім не кінець. Фестин зразу-же прибрав вигляд своєрідної нагінки, що відстрашило від участи богато публики. При вході стояло чотирьох умундурованих і більша скількість тайних функціонарів державної поліції, що займалися стяганням українських відзнак. Пост. ч. 147 Ігнаци Адамський конфіскував малі сокільські відзнаки у побр. Тараса Антоновича, студ. прав та інших, зокрема пост. Юзеф Гула силою зірвав на приватному подвірю малий тризуб у студ. фільос. побр. Романа Антоновича й інших. Щойно по енергічній інтервенції побр. д-ра Горбового поліція залишила конфіскування сокільських відзнак.

Отся „львиність“ поліційних органів тривала тільки до першої половини вечерниць. Бо тут прийшло до зорганізованого шумованням бандитського нападу на спокійних Соколів-учасників забави, при чому функціонар поліції перед нападом банди на Соколів щез. Така поведінка поліційних функціонарів на долинському ґрунті (пригадуємо подібний напад на значних людей у Підлютім!) дає дуже богато до думання навіть малограмотному селянинові.

Ріжні вісти.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ВЕРНУВ ДО ВАРШАВИ.

Аг. Разор повідомляє, що марш. Пілсудський перед виїздом із Румунії відвідав членів рум. уряду, але в розмовах не торкався зміни тексту союзу ані нових політ. договорів.

На стрічу Пілсудському до Ходорова виїхав воєвода Голуховський. На львівському двірці витали Пілсудського представники львівських цивільних і військових властей. У Варшаві вийшли на стрічу чарнівловві члени уряду з през. міністрів Бартелем і ін. урядові й військові представники.

ВИБУХ МУНІЦІЇ В БОЛГАРІЇ.

Біля Філіпополя при Алта Тепе вибухали склади муніції. Величезне каміння сила вибуху кидала на кількасот метрів далеко. Були вбиті і ранені.

БАВАРСЬКА ПОЛІЦІЯ НАД АВСТРІЙСЬКИМ КОРДОНОМ.

„Арб. Цтг.“ повідомляє з Мюнхену, будьто би баварські власти сконсигнували над австрійським кордоном 500 поліціїв, щоби їх віддати до диспозиції австрійському урядові 7. жовтня, колиб зайшла потреба.

Перед 7. жовтня у Відні.

Віденські часописи повідомляють, що перед 7. жовтня відбудуться переговори заінтересованих у справі устійнення демаркаційної лінії у Вінер Найштад у дні 7. жовтня. Соц.-демократи зробили уступку, що не домагаються для своїх демонстрацій цілого міста, а годяться відступити деякі терени другій стороні. Соц.-демократи предложили також заборону відбути обі манифестації і заявили, що за це готові будуть переговорювати в справі заг. роззброєння всіх добровольецьких формацій без огляду на їх приналежність. Начальник Дол. Австрії відповів, що над тими проектами відбудуться наради.

ДИМІСІЯ ПРІМО ДЕ РІВЕРИ?

„Дейли Мейл“ повідомляє з Мадриту, що на останній конференції між есп. королем і Прімо де Ріверою прийшло до ріжниці думок, так, що треба рахуватися з димісією диктатора. Король не зголився на оголошення манифесту, який мав ідентифікувати політику Прімо де Рівери з політикою короля.

„ЦЕПЕЛІН“ НАД БЕРЛІНОМ.

Дня 3. жовтня кружляв над Берліном великанський нім. бальон „Цепелін“. Стартував на Боденськім озері у вівторок рано до своєї останньої пробної подорожі перед летом до Америки і перелетів цілу Німеччину вздовж Рену. В ночі кружляв над півд. берегами Англії і Північним Морем. Над раном пустився у поворотну подорож та прилетів до Берліна, витаний одушевлено берлінцями. З причини натовпу рух на вулицях міста здержано на 10 хвилин. Люди повилазили були на дахи, щоби краще приглядатися летові „Цепеліна“.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·00—8·87·50, канадійський долар 8·81·00—8·82·50, чеська корона 0·26·00—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·25 1·25·75, румунська лея 0·05·00—0·05·50, француський франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·71·75, фунт штерлінгів 43·30·00—43·70·00, росийський червінець 26·00—27·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 45·50—46·50, пшениця сельська 44·00—45·00, жито галицьке 35·00—35·50, ячмінь галицький броварняний 35·50—36·50, ячмінь на мливо 27·75—28·75, ячмінь пастівний 35·50—36·25, овес галицький 31·25—32·25, кукурудза румунська 44·00—44·50, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 65·50—70·00, фасоля кольорова 45·00—50·00, фасоля краса 50·00—65·00, горох пів-Вікторія 53·00—53·00, горох польний 32·00—37·00, бобик 30·00—35·50, вишайка пастівна в зерні 30·00, вика 34·25—38·25, сіно солодке праване пресоване 18·00—0·00, солома пресована 5·00—5·25, гречка 32·75—33·25, льон 54·00—65·00, лубінь синій 21·50—22·50, ріпак олійний 80·00—81·00, мука пшенична 50 прц. 71·00—72·00, мука житна 65 прц. 53·00—54·00, гриска кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 23·00—23·50, отруби пшеничні 23·50—29·00, крупи гречані 73·50—75·00, пшоно 80·00—8·700, крупи ячмінні 47·00—49·00, пенцак 47·00—49·00, просо красне 18·00—20·00, макуха лляна 49·00—50·00, конюшина красна 220·00—230·00, мак синій 125·00—135·00, мак сивий 100·00—110·00 [illegible] 1·56—1·72, [illegible] 1·38—1·42.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Раз сяк, раз так.

II.

Вчера написав я, коли Ти бувасш добрий, рідний народе. Нині позволю собі виявити, коли ти злий.

Жила собі людина доброї вдачі, ще ліпшого характеру і найліпшої волі. В гімназії тричі виганяли його за роботу в тайних кружках, на університеті мав прикрости за роботу по читальнях і за виборчі віча, а ціле життя потім лишив штани, висиджуючи по всіх засіданнях, зборах, анкетах і інших переливанних з пустого в порожне. Сидів, слухав, що казали, робив — і ніколи не виходив поза заступника виділового. Але при кінці життя посовгнулась йому нога: скритикував раз і другий деякі ділянки нашої мізерії, а одного разу сумнівався „навіть“ у розум одного з гіпераїценадпидиректорів.

Почали його вважати за небезпечного малконтента, а далі за неадисциплінованну одиницю.

В одній, другім і третім товаристві подякували йому за працю і скинули з заступника виділового.

Огірчений тим усім, сказав раз у товаристві сакраментальне: „Не кохам Русі“.

Тоді почали шептати, що він бере гроші від поляків.

Спитали його про те, він сказав: „Так“ і вийшло ясно:

Хрунь!

Помер на удар серця, не так забутий, як ненавиджений усіма. За його домовиною йшла родина і то тільки та, яка незаангажована в політиці.

А часописи в новинках:

„Помер Н. Н. Свого часу дещо навіть робив, та потім зійшов на манівці. Словом: був продажним типом зпід темної звізди. Але „де мортуіс ніґіль нізі бене“...

І тільки всього.

Або так:

Працював хтось на полі рідної культури, от хочби писав. Вложив у народню скарбницю більше перел, як мають їх на шиях усі жінки всіх потентованих патріотів. Був би може на старости літ дожив „навіть“ ювилею в салі Лисенка, але зробив дурницю. Хто його знає, чому її зробив. Наївність, зневіра, чи охота бути наїдженим?!... Не знати! Але зробив...

І публична опінія засудила його на смерть, перечеркнувши все добре, гарне і цінне в його житті.

Немає для нього виходу, хіба похід до Каносси, саме до тих гіпераїценадінспекторів, що зволили ласкаво на емеритурі пришитися до своїх.

Чому воно так?!...

Питався я себе, радився других і прийшов до переконання:

Немає в нас пошанівку для минувшини в вікій ділянці життя. Не любимо музеїв, традиції, історії... Для нас існує і є міродайною тільки теперішність.

Один з остріших суспільних критиків сказав, що це є примітивізм думання. Я цього не повторюю, бо боюся і стидаюся.

До того воно не є ані трішечки смішне.

Галактіон Чіпка.

По широкому світі.

Слідча комісія, що розсліджувала причину вибуху порохового складу в Мелілі, найшла в льоху скриньку з порохом.

З берлінського шпиталю втік знаменитий комуніст Фелікс Найман засуджений на досмертну вязницю.

З Бомбаю повідомляють про нові заворушення в провінції Сорат. Хоча населення давно роззброєне, магометани знову напали на індусів. Поліція мусіла інтервеніювати.

У звязку зі страйком австралійських докерів у Мельбруні тривожно. Кинули дві бомби; один дім зруйнований, кілька дітей ранених.

Новим бурмістром Льондону вибраний Джан Едвард Кінастон Стад.

НОВИНКИ

— **Невмірущий „Гринь“ у Львові.** Пишуть нам: Цим разом львовяне матимуть нагоду бути на „Грицю“ у виконанні відомої з удачних вистав лисиницької аматорської трупи. — Заходом читальні „Просвіти“ в Лисиничах відбудеться в неділю дня 7. жовтня н. р. в год. 7. вечером **в салі читальні „Просвіти“ на Личакові,** вул. Крупярська ч. 15. вистава народньої драми в 5 діях зі співами й танцями М. Старицького: „Ой не ходи Грицю та на вечерниці“. Вистава заповідається величаво завдяки зіграним акторам, смичковій та дутій орхестрі та рівнож знаному львівській публиці лисиницькому хорові. **Весь дохід призначений на будову дому читальні „Просвіти“ в Лисиничах. Всі українці Львова певно скористають з нагоди і прийдуть на виставу, щоби переконатися про працю нашого підзамчанського села на полі театрального мистецтва, а це тим більше, що ціни місць дуже низькі. Таким чином найдуть певно розвагу і вдоволення, а заразом дрібними лептами допоможуть злвигнути огнище народньої освіти.**

— **Ілюстрований стінний календар „Рідної Школи“ на 1929 рік.** Як що-року, так і цього року видає Головна Управа „Рідної Школи“ багато ілюстрований стінний календар на 1929 рік. Цей калиндар повинен стати прикрасою усіх наших товариств і організацій (читалень, Лугів, Соколів, Кооператив, молочарень, всіляких підприємств і т. п.) та находитися в домі кожного українця і українки. Чимало кооператив зверталося минулого року до „Рідної Школи“ за стінними календарями для своїх членів за пізно, бо наклад був вже вичерпаний. Тому тепер **звертаємо на це увагу Хвальних Кооператив і прохаємо поспішитися зі замовленням наших ілюстрованих стінних календарів на 1929 рік для своїх членів,** тим більше, що календар вже в друку і ми хотілиб усталити число накладу. — Головна Управа „Рідної Школи“ у Львові ,Ринок ч. 10, II. п.

— **З життя наших артистів.** Довідуємося, що Зоня Вовченкова, наша талановита артистка, залишила хвилево театр і вступила до варшавської драматичної школи, де, склавши відповідний іспит, стала принята на останній рік.

— **Львівська хроніка.** Напротязі одного дня було у Львові аж чотири жертви під колесами авт; усі молоді жінки. Невідомо, чи львівські шофери досі не навчились їздити чи львівські громадяни ходити по вулицях. Перші їздять надто швидко, другі ходять за поволі. — Двох професійних вломників Касараба та Сальо дістали по 5 літ тяжкої вязниці за крадіж футер у пасажі Гавсмана, які везли на принагідно найнятім авті на вул. Легіонів.

— **Ріжні вістки.** Як відомо вбивець Радіча, посол Рачіч, покликав на свого оборонця паризького адвоката Моро-Джіяфері, відомого з процесів жінки бувш. премієра Кайо та Ляндрі. На це комітет хорватської партії рішив узяти собі на оборонця Анрі Торреса, відомого з процесу Шварцбарта. — Клемансо бувш. „володар“ Франції закінчив своє 87-ліття в самотности на своїм хутірку у Вандеї і відмовився приймати численних гостей, що хотіли скласти йому побажання. — За перші 3 місяці цього року паризькі трамваї та автобуси перевезли 265,519.871 пасажирів, себто майже 3 міл. осіб денно. — Наслідком слідства веденого проти філядельфійської поліції, що була втаємничена в контрабанду алькоголю, Філядельфію охороняє військо, бо вся поліція „розвязана“. — Конан Дойль, що був 12 літ головою спіритистичного товариства в Льондоні перестав бути його членом. Мотиви цього рішення покищо невідомі.

— **Звістки з СРСР.** Титул „заслуженого наукового робітника“ дістав за 40-літню наукову діяльність археольог проф. Грум-Гржимайло, відомий із дослідів у Бухарі, Китаю та Манджурії. — За 3 роки головна управа видовищами ствердила на 1 міліон рублів дефіциту. — „Вечірня Москва“ пише: „У магазині Текстильторга арештували 9 „вагітних“ жінок, коли їм помогли „розвязатись“, при них найшли 1400 метрів мануфактури“. — У Москві арештували Павла Кузнецова, що вбив 29 осіб, а саме „за те, що часом не хотіли йому дати шматка хліба“, а іноді у сварці свої жінки, яких мав кілька. — Відкликаний дозвіл, що лікарі можуть виїжджати на чужину для студій; віднині вони будуть користуватись лише загальними правами. — Історичний музей у Москві відкриває відділ „робітничого побуту“ від 18 століття до нинішньої доби.

— **Уряд проти перфуми.** Минулого місяця у новім паризькім дневнику „Лямі дю Пепль“, виданім відомим фабрикантом перфум Коті, появилась стаття про недержання фальшіпників французьких банкнотів. Ця стаття закидала просто, що в фальшуванні брав участь полекуди сам мадярський уряд. Коли поодинокі дипльомати почались домагати від Коті спростування, Коті відмовив. Тоді мадяри відповіли на це бойкотом перфум Коті. На вулицях появились плякати з покликом до громадянства не купувати пахощів мадяроженерного видавця. Не є виключене, що вся історія є зручним маневром якоїсь конкуренційної „пахучої“ фірми.

— **Мило з Миколою II.** У Москві великий скандал. Ствердили, що кілька крамниць торгує милом з портретом Миколи II. Призначили слідство. Виснилось, що таке мило виробляють у Ленінграді на фабриці кооперативної артілі „Хімкопром“. Артіль діставши у спадщині революції приватну фабрику, найшла серед ріжного матеріялу також і стару печатку, якої фабрика вживала до мила. Цією печаткою значили і революційне мило.

— **Ще про вибух порохівні в Мелілі.** Останні обчислення жертв трагічної експльозії в порохівні у портовому місті північного Марока — Мелілі виказали 71 убитих і 342 ранених, у тому числі багато безнадійно недужих. Минулого тижня відбувся похорон нещасних жертв. Похорон перемінився у жалібну манифестацію цілого міста та довколичних мешканців. Трагічно погибших похоронили в спільній могилі на якій згодом мають вибудувати величавий мавзолей. Шкоди вчинені вибухом державі сягають 4-ох міліонів песетів. Про розміри катастрофи може свідчити факт, що величезні камінні бальки викинула сила вибуху на сотки кільометрів. Загалом провалилося від катастрофи 864 домів. Причина експльозії ще не усталена. Підозрівають, що вибух спричинив один із вартівників, що в хвилині катастрофи був біля динамітових складів.

— **Вломник — автором драматичного твору.** Віденські часописи цікавляться одним тамошнім вязнем, який у тюрмі віднайшов у собі літературний хист. Це є 36-літній Іван Скалік, мабуть славянського походження, засуджений недавно за влом і крадіж на рік важкої вязниці. Він опрацьовує драму з сюжетом із життя злочинців. Перші дві дії драми передані компетентним чинникам до осуду стрінулися з загальним одобренням і признанням. Вони мають мати велику літературну вартість. Президент австрійського крайового суду Альтман доручив, щоби Скаліка, якого мали вивезти до вязничного важкого заведення в Штайні лишили у Відні на те, щоби він міг свобідно закінчити свою драму. Про вязнів, які займаються в вязниці літературною працею, писали вже нераз у пресі. Одначе їхні твори не мали більшої літературної стійности. Щойно драма Скаліка є першою цього рода високовартісною працею. Це є тимбільше цікаве, що він ледви вміє писати і читати.

— **Клюб свекрух.** В Індіянополі у Злучених Державах оснували недавно оригінальний типово американський клюб. До клюбу входять добродійки, які мають доньки на віддані. Завдання та мета клюбу такі: коли по руку доньки одної з таких добродійок зголоситься кандидат, тоді дбаюча про її добро мати звертається до секретаріяту клюбу з проханням про „свідоцтво моральности“ будучого зятя. При помочі спеціяльних агентів збирає секретаріят усі подробиці з життя кандидата подружого стану. Так зібрані інформації, відповідно до свого менше або більше компромітуючого характеру рішають про долю і недолю женихів. Що такий клюб не дуже по нутру молодцям — ясно.

— **13-літній хлопчина пробує покінчити з життям.** У Відні хотів покінчити з життям один 13-літній хлопчина, син віденця. В останній хвилині врятували його з комнати, повної світляного газу із нарочно відкритих проводів. Причиною самовбийчого наміру був страх перед карою за дрібну провину.

— **15 смертельних катастроф в одному дні.** У Ню Йорку щораз більше автомобілевих катастроф. Найбільше катастроф трапляється в неділі та свята, коли вуличний рух є збільшений. Характеристичним прикладом може служити факт, що за одну лише минулу неділю між жертвами автомобілевих катастроф було поверх 15 убитих і багато ранених. Переважна більшість катастроф на перехрестях вулиць ... чих доріг. Без огляду на найріжнородніші технічні засоби обережности, цифра випадків завдно росте.

— **Як забути про війну.** Бурмистри ріжних льондонських дільниць (бо Льондон з 6 міл. мешканців поділений на цілу низку окремих частин самоврядування) зібралися на нараду, щоби рішати стягнути з усіх міських садів, парків, вулиць і площ усі воєнні пам'ятки, гармати, танки і інші воєнні трофеї. Льондонські мери мотивують своє рішення тим, що „Льондон є [illegible] забути про війну і [illegible] усе те, що нагадує про дні [illegible] безпорадні війни“.

— **Грамофон замісць книжки.** Славний англійський письменник Едгар Уолес, автор авантюрних і кримінальних повістей рішив почати нову добу у методах літературної праці. Писати книжки і ставити песи, це на його думку, нині за мало. В обох випадках письменник є надто далеко від читача. Щоби зблизитись з ним, Уолес хоче обминути видавців, друкарів, сцену та артистів і оповідати свої повісти на грамофонову плиту. Він зробив це вже зі своїм останнім оповіданням „Чоловік у багні". Коли цей його винахід матиме успіх, Уолес хоче переповісти на грамофон своїх 160 повістей і 400 оповідань.

— **Обезпечення частин тіла.** Англійська фільмова звізда міс Мебель Павльтон обезпечила свої очі на 30 тисяч фунтів. В той спосіб хоче вона запевнити собі матеріяльне істнування на випадок недуги очей, що в житті фільмових акторів є заєдно виставлені на небезпеку з огляду на конечне сильне насвітлювання при накручуванні фільми. Річна асекураційна премія коштує міс Мебель 350 фунтів. Проте не є це ще рекорд в обезпечуванні ріжних частин тіла славних артистів. Нпр. стопи відомої російської танцюристки Павлової є обезпечені на 36 тисяч фунтів шт. Гортанка славного Каруза була обезпечена на 20 тисяч фунтів шт., а Падеревський заасекурував свої пальці на 40 тисяч фунтів шт.

— **Бюрократичний жарт.** У радянськім „Гудку" читаємо таку соковиту побутову історію: Начальник залізн. стації Полтавка (півд.-східного шляху) Блінніков сильно нудьгував. Він хотів розвіяти одноманітну прозу своєї буденщини якимсь жартом. 3-го серпня покликав до себе вагоника Шкорпетка і сказав: „Від завтра ти перебираєш від мене управу стацією. Ось депеша з центра..." Робітник, що важив увесь час багаж, гадав, що „начальство" глузує. Але офіціяльна телеграма була переконуюча І підпис був на ній: „Кессельмахель". Перевели всі формальности, склали акт і підписали „Блінніков — віддав стацію, Шкорпетко — перебрав". Аж тоді Блінніков почав реготатись і оповів як він підробив телеграму. Але Шкорпетко вже не повірив. Він увійшов у свою ролю і не бачив нічого смішного ні дивного в тому, що він може бути начальником стації. І відмовився віддати управу. Блінніков покликав поліцію і казав Шкорпетка арештувати. Але поліція не бачила причини до арештування — всі папери в порядку. Блінніков мусів писати аж до центра і розяснювати халепу. За той час Шкорпетко був начальником. Мусіла приїхати комісія і аж тоді Шкорпетка „скасували".

Театри.

Великий Міський Театр:

4-го г. 7·30 веч. „Адіє Мімі", оперетка, виступ Е. Гістедт.

5-го г. 7·30 веч. „Мала грішниця", комедія А. Вірабо, премієра.

Кіна.

„Аполльо": „Хата вуйка Томи".
„Лев": „Трагедія темряви (Ідіот)".
„Оаза": „Усміх долі".
„Палас": „Вузол смерти".
„Фатаморгана": „Горячка золота".

З театру.

Український Просвітянський Театр: „Осінні маневри", оперетка Кальмана. Саля „Народнього Дому".

Критикувати? Ніхто вже нині не має цього заміру, знаючи умовини, в яких працюють наші провінціональні театри, відалені від життя під циганським шатром. Ідемо потягнути на зусилля такого театру знятись понад відомий нам рівень. Цей рівень був учора нижчий від пересічного. Обстановка дбайливіша як у минулорічних виставах у саді Лисенка театру „Кооперативи" під управою дир. Стадника; костюми, що вражали військових знавців своєю „автентичністю" — зовсім добрі для такої „комедії", хоча т. зв. фраки і балеві суконки можна було заступити чимсь скромнішим, відповіднішим для акторів і обстановки, якими важко створити ілюзію аристократичного середовища.

Трупа, як усі наші теперішні мандрівні театри, має три чотири акторські сили на 12 професійних аматорів і „доходящих". Усю оперетку „тримав" п. Нікітин, з уродженою оперетковою фізіономією, приємним голосом і свобідними рухами. П. Веселовський, що дав гостинний виступ, відомий уже у Львові своїм добрим голосом і не без спеціяльної рутини. П. Сорока, досвідчений актор — вносив потрібний гумор; п-ні Сорокова не мала виразного типу, а може настрою. П. Шеремета був знаменитим австрійським генералом. П. Костіцька з добрим голосовим матеріялом потребує музичної та акторської школи, які не зашкодили би і непоганому акторові Ганжі. А разом усе товариство — доброго режисера. У збірних сценах більшість не знала, що зробити зі своїми руками, ногами та очима. Були моменти, коли віденська оперетка нагадувала ліричну меляхолію наших побутових пес. А пані були такі молоді, що кажучи про своє минуле, мусіли мабуть кохатись і виходити замуж у 10 р. життя.

Театр може бути гордий тим, чим гордиться неодна наша організація: що зродився з нічого. Чи не вистачає глядачам? Вистачає тим, які не думають як повинен виглядати справжній настрій вояцького лічлігу на тлі зорівної ночі і справжня вояцька забава в замку баронової. Як це передати на такій сцені з такими технічними засобами? Чим скромніші ці засоби, тим кращих треба акторів, щоби передати те, чим живе оперетка. І саме на прикладах таких вистав бачимо, що реалістична обстановка банкрутує.

Мова всього тексту нагадувала передвоєнні часи.

М. Р.

З сокільського руху.

Сокільський День на площі Сокола-Батька.

У Львові істнує кілька сокільських товариств. На Городецькім „Сокіл III.", на Личакові „Сокіл IV.", є „Сокіл на Замарстинові і Клепарові. В неділю дня 16. вересня зорганізували ці товариства руханково-спортовий виступ, що заслугує на прихильну згадку.

Без огляду на непогоду і захмарене небо на площу „С.-Б." прибуло до дві тисячі видців. В год. 2-ій попередили виступ змагання в копаному мячі мячевих дружин „Сокола IV." — „Сокола" з Боршович з вислідом 2:1.

В год. 3.30 перегляд відділів. До перегляду стануло 219 людей. Кожне Товариство виступило з доробком своєї праці. І так „Сокіл III." побіч членів у сокільських одностроях виступив з двома роями учениць, один у повних сокільських одностроях, другий у руханкових одягах з блакитною перевязкою на голові. „Сокіл IV." попри чети членів, рой учениць в народній ноші і дружини копаного мяча привів свій сокільський доріст. Гарно вражали малесенькі дівчатка в народній ноші і хлопці з обручами. „Сокіл" Клепарів дав чету сильних змагунів у руханковому одязі. „Сокіл"-Замарстинів виступив зі своєю молодою орхестрою, яка пригривала до виступу.

В програмі були вправи вільноруч Соколів, опісля Сокілок, вправи на приладах, свобідні вежі і на приладах. З легкоатлетики біг 100 м., гінці, мет ратищем і булавкою.

Найбільше враження побіч вправ на приладах викликали громадні вежі. Соколи з Клепарова будували вежі, учасниці Сокола III. на коні, члени Сокола III. на поручах, члени Сокола IV. свобідні вежі, а доріст на кіалі.

Глядачі горячо оплескували вправляючих та побідників у спортових ігрищах. Перебіг виступу був належним звітом сокільських товариств з їхньої праці, доказом, що здорова сокільська ідея стає твердою ногою на передмістях. А признання тим товариствам належиться тим більше, що в зрозумінні значіння справи викупна площі весь дохід з виступу призначили на „Український Город".

Сподіваємося, що цей перший виступ львівських Соколів самостійно без руховиків „Сокола-Батька" війде в традицію і що кожного року будуть вони здавати звіт з своєї успішної праці, а до цього виступу долучаться тепер основані Соколи з Голоска Вел. і Сигнівки та інших передмість Львова.

Сокільське Свято в Чорткові відбулося 16. вересня ц. р. З огляду на непогоду і дощ, який падав ціле передполудне відбулося при участи трьох сокільських гнізд і одного Луга. Перед полуднем відправили Службу Божу і панахиду. Пополудні руханковий виступ на міській спортовій площі, а відтак фестин.

Нові книжки й журнали.

„Молоде Життя", часопис Українського Пласту; місячник, Львів, 15-го вересня 1928.

Життя й Революція, місячник; книжка VII. за липень 1928 Державне Видавництво України. Зміст — В. Сосюра: Сад; І. Микитенко: Торт; П. Филипович: Гурзуф; Б. Антоненко Давидович: Печатка; О. Лан: Буде; Я. Лебідь: Весельчанські будні; М. Рильський: Сашко; Ш. Андерсон: Усі враз; М. Богданович: Межі. Сонет; Б. Якубський: Творчий шлях поета; Я. Савченко: Вертер із партійним квитком; М. Драй-Хмара: Поет білоруського відродження; Г. Майфет: Критик цивілізації; В. Хмурий: Анатоль Петрицький; Я. Юрмас: До біографії М. Д. Леонтовича; Нотатки. Бібліографія. Нові українські письменники за 1927 р.

Вільне Казачество, двухнедельный журнал литературный и политический, Прага. Ч. 19–20.

Літопис Українського Друку, орган Державної Бібліографії шотижневе видання Української Книжкової Палати. Ч. 31–32 з 11. серпня 1928.

Д-р Роман Цегельський **„Д-р Іван Пулюй, як науковий дослідник"** (в десятиліття його смерти). Збірник Математично-Природописно-Лікарської Секції Наукового Тов-а імени Шевченка, том. XXVII. 8°. Стор. 28.

Д-р Роман Цегельський **„Про українську хемічну терміновльогію"** (Реферат на засіданню мат.-прир.-лік. Секції Наук. Тов. ім. Шевченка). 8°. Стор. 10.

Д-р В. Ганьківський **„Туберкулоза".** Накладом „Жіночої Долі", 16°. Стор. 16.

„Уживаймо якнайбільше ярин" (яринні страви). Накладом „Жіночої Долі", Коломия 1928. 8°. Стор. 32.

О. Кисілевська **„Як вести працю в жіночих гуртках".** Накладом редакції часопису „Жіноча Доля", Коломия 1927. 8°. Стор. 16

Д-р Ганьківський **„Мати й Немовлятко"** (Поради жінкам і матерям). Накладом В-ва „Жіноча Доля". Коломия 1927. 16°. Стор. 36.

Пантелеймон Куліш **„Орися"** з передмовою та поясненнями. 16°. Стор. 33.

Іван Левицький-Нечуй **„Запорожці"** з передмовою та поясненнями. 16°, стор. 40.

Іван Франко **„Панські Жарти"** поема з останніх часів панщини. З передмовою та поясненнями д-ра В. Щурата. 16°. стор. 166

„Slovansky Prehled", sbornik pro poznavani politickeho, hospodarskeho, socialniho a kulturniho zivota slovanskych statu a narodu. Rocnik XX. Cislo 7. Obsah — A. Bem: Osobnost Tolstcho; J. Hostovsky: Tragedie domu Tolstych; J. Slavik: Filosoficko-historicky maximalismus L. IV. Tolstcho; C. Konstantinov: Tolstoj v Bulharsku; Rozhledy po slovanskem zivote. Literatura, veda, umeni.

Przegląd społeczny, miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem Rok II. Numer IX. za wrzesień 1928.

Pracownik drzewny, organ Związku Zawodowego Urzędników przemysłu Drzewnego Rzeczypospolitej Polskiej. Rok I. Nr. 5. za wrzesień.

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Wyznań i Oświecenia Publicznego Rzeczypospolitej Polskiej. Warszawa, 8. września 1928 r. Nr. 10 (203)

Le Cri des Peuples; Paris, premiere annee N-o 17.

‡ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Любов Яновичева, вдова по о. Ізидорові, пароху Хотіня, дочка о. Йосифа Горалевича і Анни з Петрушевичів, проживши 82 роки померла дня 22. м. м. Покійна походила з давнього священичого роду, була взірцевою женою священика, помагала мужеви в тяжкій душпастирській праці; надзвичайно лагідна, працьовита, загально шанована і всіми люблена, була взірцем праведности. Величавий похорон відбувся дня 25. м. м. під проводом о. декана Зельського і доокодичного духовенства в присутности численної родини, при визначній участи соколів в одностроях і богато народа. — В. І. П

688 1—1

ОПОВІСТКИ.

Які вигляди на жовтень? Прегарні. Повний новий осінний сезон найде всіх, що зачисляють себе до львівської еліти у розкішнім льокалі кавярні та бару „Варшава", де кабарет поба рекордна та сензаційною своєю програмою, що вслинить їх несподіванками та вражіннями. В атмосфері вибагливої чепурности та художнього смаку стане перед публикою вродлива Лілі Льоретта, характеристична танцюристка, звізда паризьких музик-голів, Міннес, неспокійний акробатично-ексцентричний акт, секція Адміраль-Палясет у Берліні, Едвард Гей, демон сміху з оригінальними піснями власної композиції, Ваца Моравська, захоплююча купдетистка, Нюра Осипова, стихійна циганка, Тетяна Кайдарова з міжнародніми танцями і інші. Кавярний джез-бенд творить вирівняний настрій для тих, що шукають розривки, яка не є без мистецтва. Після півночі друга програма в барі.

Членські Сходини Союза Українок відбудуться в пятницю дня 5. жовтня о годині 17·30 в салі Бесіди в Народнім Домі. П-ні Міліна Рудницька передасть свої враження з Конгресів у Берліні і Женеві. Гостям раді. — **Головний Виділ С. У.**

674 2—2

Виклади на курсі для абітурієнтів при Торговельній Школі Т-ва „Просвіта" у Львові, вул. Корняктів ч. 1. починаються в понеділок 8. жовтня 1928 о год. 4 попол.

2 2